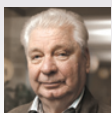

TÍÐARGREIN

Tórbjørn
JacobsenJóannes
EidesgaardHans Pauli
StrømHergeir
NielsenJógvan
SundsteinEdmund
Joensen**Hergeir Nielsen**fyrirverandi landsstýrismaður, løgtings-
formaður og løgtingsmaður fyri Tjóðveldi

Formligu viðurskifti Føroya við danska ríkið

– eru størsta einstaka forðingin fyri, at Føroyar sum land kunnu luttaka á jøvnum fæti við onnur lond

Fyri átta árum síðan kom landsstýrið til ta niðurstøðu, at Føroyar stóu á einum vegamóti, og setti landsstýrið tí sjøtul á arbeiðið við Visjón 2015, sum kom út í bók í 2007.

Nógv er hent síðani, og nógv hendir á uttanríkispolitiska pallinum, sum viðvíkur Føroyum og føroyskum áhugamálum, og nógv tað mesta fer aftur við borðinum.

Visjón 2015, sum kom út í 2007 fór skjótt aftur við borðinum. Á várið 2012 bað landsstýrið um eina frágreiðing um støðu Føroya í Arktis, og fekk hana á ári seinni. Frágreiðingin er áhugaverdur lesnaður um støðu føroyinga og møguleikar teirra í komandi tíðum.

Allýsingin av Arktiska økinum røkkur kring allan knøttin, og um okkara leiðir røkkur hon beint suður um Føroyar.

Her henda stórar broytingar, og broytingarnar í veðurlagnum hava við sær, at fyri at spara tíð, pening og CO₂ fer altjóða skipaferðslan millum Atlantshavið og Stillahavið at leita úr Suez- og Panamakanalini umvegis føroyskan sjógv norður um Norðuramerikja og Asia.

Áhugavert orðaskiftið var á tingi um dagarnar grundað á hesa frágreiðingin um støðu Føroya í Arktis, sum kom út nú í vár.

Frágreiðingin lýsir hvønn týðning broytingarnar í arktiska økinum væntandi fáa fyri Føroyar, og ikki kann sigast annað enn, at frágreiðingin er sera áhugaverd og væl úr hondum greidd.

"Arktis er eitt ómetaliga stórt øki, ið fevnir um 30 milliónir ferkilometrar. Fýra milliónir fólkhúgva í økinum, sum fevnir um Kanada, USA, Russland, Finnlandi, Noregi og Svøríki, Grønland, Ísland og Føroyar."

Føroyar – eitt land í Arktis

Spurningurin er bara, hvussu stóran álvara føroyingar leggja í hesa støðu sína í heiminum, og í tey tilmæli, sum eru at finna í hesi frágreiðing.

Eitt teirra sigur:

"Føroyar skulu arbeiða fyri einari munadyggari skipan av arktiska samstarvinum, so smáu londini og samfeløgini, sum hava heim stað í arktiska økinum, kunnu luttaka á fullgóðan hátt."

– og

"At brúka luttøkuna í Arktiska Ráðnum til at styrkja beinleiðis samstarv og samskipti við øll limalondini, felagsskapirnar fyri upprunafólk og eygleiðarnar."

Føroyar – eitt land í Arktis

Men Føroyar finga ongantíð nakran stól við borðið í hesum Ráðið, og síðan hetta tilmælið sá dagsins ljós á várið 2012, hava Føroyar harafturat mist tann eina sessin, tær sótu á, tá fundast var.

Danmark, sum ikki er partur av Arktis, hevði tveir skamlar undir liðini á sær. Okkara er nú burtur,

meðan hin, ið eftiri er, er merktur „.. vedr. Grønland."

Orsøkin er sjálvsagt hon, at Føroyar vera ikki roknaðar fyri nakað í politiskum samanhangi, tí tær vilja tað ikki sjálvar.

Hjálagdar álitinum um Arktis eru so eisini heildarætlanir fyri tey ymsu londini, ma. ein seksti síður drúgv ætlan fyri "Kongeriget Danmarks Strategi for Arktis 2011-2020," har Føroyar eru umrøddar á eini hálvari síðu.

Ein røð av øðrum tilmælum, sum í veruleikanum eru avgjörðar fortreytir fyri lívføri og virkseimi í Føroyum og føroyskum hav- og sjóðki eru at finna í hesum riti, so sum týðningarmikla raðfestingin av trygd, trivnaði og umhvørvi okkara.

Nevnd verður ma. týðningarmikla umsitingin av fiskiskapinum á kendum og ókendum leiðum í Íshavinum, nú alt bendir á, at fiskastovnar, sum Føroyar longu nú hava søguligan áhuga í, fara at flyta seg longri norður, og at Føroyar tí eiga at fylgja arbeiðinum hjá ICES í

arktiska økinum.

Eisini verður mælt til, at rannsóknir í arktiska økinum verða raðfestar frammalaga saman við flotanum, ið virkar har.

Sjálvsøgd og skilagóð tilmæli kom her út í bók, samstundis sum vit drýpa høvur og hugsa um, hvussu aftarlaga almennu Føroyar framvegis raðfesta sjálvar fortreytirnar fyri rannsóknum, eitt nú tað nýggja havrannsóknarskipið, sum ferð eftir ferð verður tikið av dagsskrá.

Vit fáa í arktisku frágreiðingin at vita, at økt skipaferðsla økir um smittuvandan av fiskasjúkum, og at tað tí eisini er neyðugt at áseta reglur um tøming og útskipting av mø. barlastvatni í føroyskum sjógv.

Men vit gera bara einki við tað.

Vit fáa at vita í hesum tilmæli frá í vár at vita, at vatnið kann innihalda skaðiligar og sjúkelvandi verur, og um dálkað vatn verður latið út í føroyskan sjógv, kann hetta hava álvarsligar avleiðingar fyri m.a. alivinnuna.

Men vit gera bara einki við tað, og í heyst hevur so alivinnan stað-

fest, hvussu álvarslig henda tilráðing er.

"Mælt verður til, at landsins tilbúgvingarætlan fyri oljubasing á sjónum verður politiskt staðfest og raðfest."

Føroyar – eitt land í Arktis.

Oljutilbúgvingin, at handfara oljudálking á sjónum, er sjálf fortreytin fyri at til ber at verja lívfrøðiliga margfeldið og áhugamál Føroya í sambandi við ali- og fiskivinnuna, og eiga Føroyar tí at ganga undan og røkja sínar skyldur í altjóða, norðurlenskum og arktiskum avtalum um millumtjóðasamstarv á hesum øki, so at til ber at avmarka spjaðing av einari oljudálking á sjónum, meðan bíðað verður eftir hjálp úr grannalondunum.

Eingin annar ger tað fyri okkum, og tá vit liva so at siga 100% av tí sum náttúran gevur, er eisini úti við 100% vissa fyri, at vit doyggja stráðdeyðan, um vit av berum kleyvarskapi missa tað lívfrøðiliga margfeldi av hondum.

Frágreiðingin, "Føroyar – eitt land í Arktis," er sum frammanfyri

Framhald á næstu síðu

